Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Rok VIII **Nr. 11.**

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WILEŃSKIEGO

Wilno, dnia 1 listopada 1931 r.

Redakcja i Administracja:
Wilno, Wolana 10. Kuratorjum Okr. Szk. Wil. Konto P. K. O. Nr. 30.466

TREŚĆ:

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Część urzędowa.

136.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 17 września 1931 r.

w sprawie kwalifikacyj zawodowych wystarczających dla ustalenia nauczycieli państwowych Pedagogjów, Kursów Nauczycielskich, Wyższych Kursów Nauczycielskich, Seminarjów Ochroniarskich, Insytutu Robót Ręcznych, Instytutu Nauczycielskiego oraz Instytutu Pedagogiki Specjalnej.

Na podstawie ostatniego ustępu art. 146 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530), której tekst jednolity ogłoszony został w załączniku do rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministra Rolnictwa z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) zarządzam, co następuje:

§ 1. Kwalifikacjami zawodowemi, wystarczającemi dla ustalenia nauczycieli państwowych: Pedagogjów, Kursów Nauczycielskich, Wyższych Kursów Nauczycielskich, Seminarjów Ochroniarskich, Instytutu Robót Ręcznych, Instytutu Nauczycielskiego oraz Instytutu Pedagoki Specjalnej są kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych.

§ 2. W wyjątkowych wypadkach Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może uznać inne kwalifikacje, posiadane przez nauczyciela jednego z wymienionych w § 1 zakładów, z wyjątkiem państwowych Seminarjów Ochroniarskich i państwowych Kursów Nauczycielskich, za kwalifikacje, wystarczające do ustalania, o ile nauczyciel ten posiada odpowiednie przygotowanie, uzdalniające go do nauczania w danej kategorji szkół, a praca jego w szkole zostanie uznana za wybitną.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłosszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) *Jędrzejewicz*

(Dz. U. R. P. z dnia 30 września 1931 r. Nr. 88, poz. 689).

137.

OKÓLNIK

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 21 sierpnia 1931 r. Nr. I. Prez. 6249/31

do wszystkich władz i urzędów oraz dyrekcyj i kierownictw szkół podległych Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Pulicznego

w sprawie propagandy przeciwgruźliczej.

Polski Związek Przeciwgruźliczy urządza podobnie jak w roku ubiegłym w okresie od dnia 1 grudnia b. r. do 10 stycznia roku przyszłego dni propagandy przeciwgruźliczej celem zainteresowania ogółu ludności zagadnieniem tej wielkiej klęski społecznej, jaką jest gruźlica, oraz zdobycie środków na walkę z tą groźną chorobą.

Ze względu na wielce humanitarny cel i społeczny charakter walki z gruźlicą przypominam Kuratorom Okręgów Szkolnych, Inspektorom Szkolnym, dyrekcjom szkół oraz ogółowi nauczycielstwa okólnik z dnia 14 listopada 1930 r. (Dz. Urz. Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 11 (231) poz. 175) i zalecam współdziałanie z powyższą akcją w jak najszerszym zakresie.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego.
(—) *J. Jędrzejewicz*

138.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 15 października 1931 r. Nr. I. WF. 7891/31

do Kuratorjów Okręgów Szkolnych

w sprawie VII kursu trachomatologji dla lekarzy.

W związku z organizowanym przez Państwową Szkołę Higjeny VII kursem trachomatologicznym dla lekarzy Ministerstwo poleca p. p. Kuratorom udzielanie urlopów na czas od 11 do 19 listopada roku bieżącego tym lekarzom szkolnym, którzy wyrażą gotowość wzięcie udziału w kursie.

Podsekretarz Stanu
(—) *K. Pieracki.*

139.

OKÓLNIK

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 22 października 1931 r. Nr. O. 24495/31

do Panów Inspektorów Szkolnych i Kierowników szkół powszechnych na terenie wojew. Wileńskiego z wyjątkiem m. Wilna

w sprawie zwalczania jaglicy i propagandy przeciwjaglicznej.

Inspekcja szkół kierownika kolumny przeciwjaglicznej d-ra Rostkowskiego na terenie województwa Wileńskiego wykazała w roku bieżącym znaczny postęp w zwalczaniu jaglicy i znaczne zainteresowanie się tą sprawą oraz współdziałanie nauczycielstwa publicznych szkół powszechnych. Mimo to istnieją w tej pracy braki, które utrudniają planowe i skuteczne przeprowadzenie zwalczania jaglicy w szkołach. W wielu szkołach nauczyciele nie prowadzą zeszytów ewidencyjnych i uniemożliwiają przez to kontrolę nad prawidłowością rejestracji dzieci chorych i regularnością uczęszczania do lekarza, a dzieci zgłaszają się do lekarza bez karty kontrolnej.

W celu wzmożenia działalności przeciwjaglicznej i w związku z zarządzeniami zawartemi w piśmie do Panów Inspektorów Szkolnych z dnia 26-II 1930 roku Nr. O-6179/30 w sprawie zwalczania jaglicy i w okólniku z dnia 15-IV 1930 roku Nr. O-10463/31 w sprawie propagandy przeciwjaglicznej (Dz. Urz. Kurat. z roku 1931, str. 112), zarządzam, co następuje:

1) w każdej szkole ma być prowadzony stale zeszyt ewidencyjny dzieci chorych na jaglicę (wzór Nr. 1),

2) kierownictwa szkół czuwać mają nad regularnem uczęszczaniem dzieci chorych na jaglicę do lekarza, kierować je z kartą kontrolną (wzór Nr. 2) i utrzymywać stały kontakt w sprawie uczęszczania tych dzieci z lekarzem rejonowym, wzgl. przychodnią przeciwjagliczą, ośrodkiem zdrowia i t. p.,

3) kierownictwa szkół czuwać mają nad izolowaniem dzieci chorych od zdrowych w szkole (osobne ławki, osobne książki, osobne mycie się i t. p.),

4) pożądanem jest by nauczyciele wykonywali niektóre czynności lecznicze pod kierownictwem lekarza: jak przemywanie oczu, zapuszczanie kropel i t. p.,

5) w bieżącym roku szkolnym ponownie wygłosić należy pogadanki o jaglicy dla dzieci z poleceniem powtórzenia treści pogadanek rodzicom, a następnie napisania na ten temat wypracowania w szkole.

Powiadamiam jednocześnie, iż lekarzom rejonowym oraz urzędom gminnym zostały wydane właściwe zarządzenia. Między innemi zostało zarządzone, by lekarze rejonowi uczęszczali na konferencje nauczycielskie, co umożliwi nawiązanie bliższej łączności w sprawie zwalczania jaglicy oraz opieki higjeniczno-lekarskiej w szkole.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) *K. Szelągowski.*

Załącznik do Nr. O. 24495/31.

Wzór Nr. 1.

Ewidencja dzieci chorych na jaglicę w szkole powszechnej

Nr. .... znajdujących się pod opieką członka personelu

nauczycinlskiego p. ....

L. p.	Data stwierdzenia jaglicy przez lekarza	Nazwisko i imię ucznia	Wiek	Rozpoznanie	Daty uczęszczania ucznia do lekarza i ewent. zarządz lekarza przepisane z karty kontroli	Daty wizyt lekarza w szkole i zarządzenia lekarza

Wzór Nr. 2.

Karta kontrolna zbiorowa uczęszczania uczniów chorych
na jaglicę do lekarza.

L. p.	Nazwisko i imię ucznia	Daty uczęszczania potwierdzone podpisem lekarza											

140.

OKÓLNIK

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 21 października 1931 r. Nr. 0-32439/31

do Dyrekcyj szkół średnich ogólno-kształcących, seminarjów nauczycielskich i szkół zawodowych

w sprawie kół szkolnych Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej.

Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej podjęła i prowadzi niezmiernej wagi pracę przygotowania społeczeństwa do obrony przeciwgazowej. Jest rzeczą konieczną, by całe społeczeństwo zaznajomione zostało ze sposobami tej obrony.

Mając na uwadze, że szkoła zadania swego by nie spełniła, gdyby wychowywała młodzież w oderwaniu od potrzeb życia państwowego oraz

potrzebę przerobienia w szkole materjału, który stanowi nieodzowną część składową wykształcenia ogólnego przyszłego członka społeczeństwa, polecam prowadzenie nadal systematycznej akcji zaznajamiania młodzieży szkolnej z zasadami obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, a również, opierając się na zarządzeniach Ministerstwa W. R. i O. P. zawartych w okólnikach z dnia 12.XII.1928 r. Nr. 0. Prez. 6702/28 (Dz. Urz. Kurat. z r. 1929 str. 57) i z dnia 14.I.1930 r. Nr. II-25128/29 (Dz. Urz. Kurat. z r. 1930 str. 98), polecam wydatne popieranie i otoczenie opieką już istniejących kół szkolnych L. O. P. P. oraz założenie nowych kół w tych wszystkich szkołach, które dotychczas tego nie zrobiły.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) *K. Szelągowski*

141.

OKÓLNIK

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 12 października 1931 r. Nr. I-34366/31

do Panów Inspektorów Szkolnych i Dyrekcyj państwowych szkół średnich, seminarjów nauczycielskich i szkół zawodowych

w sprawie „Chóru nauczycielskiego".

Wobec rozszerzającej się akcji spiewaczej w Okręgu Szkolnym Wileńskim oraz czynnego i chlubnego w tem udziału nauczycielstwa Okręgu, chcąc akcję tę uporządkować w repertuarze i ujednostajnić pewnego typu pieśni, Kuratorjum organizuje chór nauczycieli Okręgu Szkolnego Wileńskiego, którego zadaniem będzie wspólne opracowywanie repertuaru chóralnego składającego się przeważnie z pieśni ludowych (z uwzględnieniem pieśni ludowych z wileńskiego) oraz nietrudnych artystycznych pieśni polskich kompozytorów.

Do „Chóru nauczycielskiego" będzie mógł należeć każdy nauczyciel szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących i zawodowych.

Próby chóru będą się odbywały w Wilnie pod kierunkiem instruktorki śpiewu i muzyki p. Bronisławy Gawrońskiej przeciętnie raz na miesiąc, w terminach każdorazowo zawczasu podawanych. Pierwsza próba odbędzie się w dniu 8-go listopada b. r., o godz. 12-ej w lokalu Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego im. T. Zana (w Wilnie, Ostrobramska 29).

Każdy nauczyciel(ka) zapisany do chóru otrzyma zawczasu nuty do opracowania jeszcze przed przyjazdem na próbę.

W dniu próby chóru przewiduje się także zniżka na wstęp do teatrów wileńskich lub na koncert, ewentualnie zorganizowana będzie zabawa towarzyska.

Uczestnikom chórów nie będą udzielane urlopy ani pokrywane koszty podróży.

O tańsze kwatery oraz zniżki do teatrów lub na koncert — należy zwrócić się zawczacu do Okręgowej Instruktorki śpiewu Wileńskiego Kuratorjum p. Gawrońskiej.

Proszę Panów Inspektorów i Dyrektorów powiadomić o powyższem nauczycieli oraz przesłać do Kuratorjum w terminie do 28-go października listę zapisanych nauczycieli do „Chóru Nauczycielskiego".

Wzór *listy* zapisanych do „Chóru Nauczycielskiego" ma być następująca:

Nr.	Nazwizko i imię	Adres	Rodzaj głosu			
			sopran	alt	tenor	bas

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) *K. Szelągowski*

142.

ZARZĄDZENIE

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 21 października 1931 r. Nr. I-34517/31

do Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych, seminarjów nauczycielskich, Panów Inspektorów Szkolnych i Kierowników szkół powszechnych

w sprawie akcji śpiewaczej w roku szkolnym 1931/32,

Podaną niżej instrukcję polecam stosować przy organizowaniu akcji śpiewaczej w roku szkolnym 1931/32.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) *K. Szelągowski*

Instrukcja

w sprawie akcji śpiewaczej w roku szkolnym 1931/32.

Rezultatem zeszłorocznej akcji śpiewaczej była systematyczna praca chórów ludowych w ilości około 200, nadto znacznej ilości chórów szkolnych. Zadowalający poziom tej pracy został stwierdzony na gminnych, rejonowych i powiatowych „Świętach Pieśni".

Nie brakło jednak w tej akcji niedomagań np. w zakresie repertuaru, ustosunkowania się do charakteru konkursowego „Świąt Pieśni". Tu zaliczyć należy również brak w „Świętach Pieśni" chórów szkół średnich, zawodowych i seminarjów nauczycielskich. Repertuar był dobrany niejednokrotnie niepraktycznie, pieśni były zbyt trudne, nieprzydatne do rozśpiewania miejscowej ludności, gdyż posiadały zbyt jaskrawe cechy innych regjonów. Charakter konkursowy „Świąt Pieśni" spowodował niezdrową konkurencję dyrygentów, co znalazło oddźwięk nawet w prasie. Brak w tej akcji chórów szkół średnich, zawodowych i seminarjów nauczycielskich był tem więcej dotkliwy, że chóry te winny w całej akcji zająć miejsce przodujące. Powyższe niedomagania — zostaną usunięte w r. 1931/32.

W „Świętach Pieśni" winny brać udział zarówno chóry szkolne jak i chóry ludowe.

Na program składać się będą: pieśni odśpiewane przez chóry zespolone (unisono) i chóry pojedyńcze (cztero-trzy i dwu głosowe), inscenizacja pieśni i wierszy, tańce ludowe z tym warunkiem, że obok tańców ludowych innych regjonów—będą tańczone miejscowe tańce ludowe, występy orkiestr i zespołów muzycznych. Należy dążyć, by zarówno zespoły chórów ludowych, a nawet zespoły młodzieży szkolnej występowały w *miejscowych* strojach ludowych.

„Święta Pieśni"—gminne, rejonowe i powiatowe nie będą miały charakteru konkursów; jeśli zostaną zorganizowane „Święta Pieśni" wojewódzkie, dopiero one będą o charakterze konkursów, przyczem zostaną zastosowane takie wymogi, jakie obowiązują chóry zawodowe. Natomiast „Święta Pieśni" gminne, rejonowe i powiatowe będą miały charakter „Świąt Wiosny", zatem charakter właściwy wszelkim uroczystościom zwyczajowym ludu, gdzie nie konkurencja ale gromadny wysiłek, doprowadza do maksymalnego napięcia uczuć, które wśród szczególnie uroczystego a zarazem pełnego radości nastroju skierowują się na szczególne umiłowanie pracy zawodowej danej grupy społecznej i wspólnego wszystkim gospodarstwa—jakiem jest Państwo.

Wśród „Świąt Pieśni" szczególną wartość posiadają „Święta" gminne, gdyż przychodzą na nie masy ludności, zainteresowane tym czy innym chórem, zatem bezpośrednio z akcją śpiewaczą związane, co stwarza szczególne warunki dla propagandy śpiewu.

Repertuar pieśni.

I. Pieśni obowiązujące chóry zespolone.

1. „Jeszcze Polska nie zginęła“, — unisono (Śpiewnik—„Święto Pieśni“ cz. I).
2. „Ojcze z niebios Boże Panie“—modlitwa z „Halki“ Moniuszki—unisono (Śpiewnik dla młodzieży T. Joteyko „Ulubione pieśni“ cz. I).
3. „Oj ziemio“—Maszyńskiego,—unisono (Święto Pieśni“ cz. I).
4. „Wilija naszych strumieni rodzica“—unisono lub na 3 głosy, melodja wileńska, zostanie chórom przesłana.
5. „Niesiemy plon“,—unisono (Śpiewnik: „75 marszów“ Hławiczki).
6. „W zielonym gaiku“—na 2 głosy (Polski Solfeż Hławiczki cz. I.
7. „Po nocnej rosie“,—Moniuszki, unisono,—zostanie przesłana.
8. „Ułani“,—marsz, melodja ludowa na 2 głosy (Śpiewnik „75 marszów“ Hławiczki).
9. „Dyl, dyl“ kanon 4-o głosowy (Śpiewnik „75 marszów ‘ Hławiczki).
10. „Čzamuž mnie nia pieć“, — pieśń ludowa białoruska, — unisono (Biełaruski piesiennik).
11. „Lawonicha“,—pieśń ludowa białoruska (taniec unisono, zostanie przesłana.
12. „Suktinis“—Kręciołka, ludowa pieśń litewska (taniec); śpiewnik: Lietuviškos Dainos.

„Lawonicha“ obowiązuje wszystkie chóry i ma być śpiewana w języku białoruskim. „Czamuž mnie nia pieć“ w języku białoruskim lub polskim. Pieśń litewska obowiązuje wszystkie chóry, w języku litewskim chóry litewskie, inne w języku polskim.

Z powyższego repertuaru chóry szkolne mają wykonać pieśni: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

II. Pieśni dla chórów pojedyńczych.

a) *cztero-głosowe.*

1. „Ostatni mazur“—z ziemi wileńskiej—St. Kazuro (Polska Pieśń ludowa, zeszyt IV), układ trudny, łatwiejszy układ Rylickiego „Jeszcze jeden mazur“ (Śpiewnik chórów ludowych).
2. „Żale dziewczyny“—z lubelskiego, St. Kazuro (Polska pieśń ludowa, zeszyt III), układ trudny.
3. „Wyszła dziewczyna“ — St. Kazuro (śpiewnik jak p. 2), układ trudny.
4. „Chusteczka“, — St. Kazuro (Polska Pieśń ludowa zeszyt II), układ trudny.
5. „Na szerokiej górze“,—z lubelskiego,—St. Kazuro (Polska Pieśń ludowa zeszyt I).
6. „Krakowiak“,—St. Kazuro (śpiewnik jak p. 5).

7. „Sztandary polskie na Kremlu", słowa M. Romanowskiego, muzyka M. Lachmana (Wydawnictwo Gebethner i Wolff), układ trudny.

Następne 4 pieśni ze śpiewnika F. Rybickiego „12 łatwych chórów mieszanych".

8. „Chciało się Zosi jagódek",—ludowa.
9. „Ty ze mnie szydzisz dziewczyno",—ludowa, również w śpiewniku L. Heintzego „24 pieśni narodowe, żołnierskie i ludowe".
10. „Wierzba",—ludowa.
11. „Siałam rutę", ludowa, również w śpiewniku dla młodzieży I. Joteyki „Ulubione pieśni" cz. I.

Następne 4 pieśni ze śpiewnika dla młodzieży I. Joteyki „Ulubione pieśni" cz. I.

12. „Na fujarce",—melodja ludowa.
13. „Kalina",—melodja ludowa.
14. „Skowronek",—melodja ludowa.
15. „Oj i w polu jezioro", — melodja ludowa, również w śpiewniku L. Heintzego „24 pieśni narodowe, żołnierskie i ludowe" p. t. „Niedaleko jezioro".

Następne 2 pieśni ze śpiewnika dla młodzieży I. Jotejki „Ulubione pieśni'„ cz. II.

16. „Kum i kuma",—St. Moniuszko.
17. „Piosnka myśliwska",—melodja ludowa.

Następne 2 pieśni ze śpiewnika L. Heintzego „24 pieśni narodowe, żołnierskie i ludowe" zeszyt II.

18. „Pod Krakowem czarna rola",—ludowa.
19. Z pieśnią",—na chór żeński.

Następne 4 pieśni ze śpiewnika chórów ludowych zeszyt I. F. Rybickiego „Pieśni religijne, patrjotyczne i żołnierskie".

20. „Łączko, łączko".
21. „Którędy Jasiu".
22. „O mój rozmarynie", — również ze śpiewnika L. Heintzego „24 pieśni".
23. „Dokąd jedziesz Jasiu".

Następne 4 pieśni ze śpiewnika „Polska zjednoczona" — Nowowiejskiego.

24. „Od Krakowa goście jadą".
25. „O polski kraju święty".
26. „Bałtyk".
27. „Wesele sieradzkie", — Prosnak, wydane oddzielnie, Gebethner.

Następnie 3 pieśni „Biełaruski piesiennik". L. M. Rakowski.

28. „Čzamuž mnie nia pieć",—pieśń ludowa białoruska.
29. „Ach ty duj",—pieśń ludowa białoruska.

30. „Prylacieli husi‘„—pieśń ludowa białoruska.
31. „Žąsele“ — Gąseczka, ludowa pieśń litewska; śpiewnik: Dainos.
32. „Šaltyšius“—Sołtys, ludowa pieśń litewska; śpiewnik: Dainos.
33. „Noriu miego“ — Chcę spać, ludowa pieśń litewska (taniec); śpiewnik: Lietuviškos Dainos.

b) *Na chóry jednolite męskie lub żeńskie 3—4 głosowe.*

Ze śpiewnika Konoposka „Z zapomnianych pieśni“. Cz. III-a.

1. „Hej flisacza dziatwo“. 2. „Idzie żołnierz“. 3. „Jaś i Kasia“. 4. „Jedna góra ta wysoka“. 5. „Kołysanka“. 6. „Stoi jawor“. 7. „Krakowiak“. 8. „O co żeś się zadumała“. 9. „Mazurek“. 10. „Kujawiak“. 11. „Pieśń dożynkowa“. 12. „Cichy domku“, — Moniuszki. 13. „Kosynier i skowronek“.

Ze śpiewnika T. Mayznera.

14. „Gaik“. 15. Owczareczka“. 16. „Czarna kura“. 17. „Wianki“. 18 „Kasia“. 19. Biedny ptaszek“. 20. „Marsz“. 21. Pastereczka“. 22. Kukułka“.

Ze śpiewnika Żukowskiego „25 pieśni“.

23. „Przylecieli sokołowie“. 24. „Wilja“. 25. „A wa“ (kołysanka).

Ze śpiewnika St. Kazury „Pieśni żołnierzy polskich“, tylko dla chórów męskich.

26. „Wojenka“. 27. „Łączka“. 28. „Jak to na wojence“. 29. Przybyli ułani“. 30. „Jakiem maszerował“. 31. „Jak to na wojence“ (melodja starodawna). 32. „Krakowiak“. 33. „Piosnka I-ej kompanji“. 34. „Hej minęły moje dni“.

c) *Na chóry dwu i jedno-głosowe.*

1. Wszystkie jedno i dwu-głosowe pieśni ze śpiewnika „Polski Solfeż Hławiczki“.
2. Wszystkie jednogłosowe pieśni z wydawnictwa „Święto Pieśni“.
3. Wszystkie kanony z wydawnictwa „Polskie Kanony“ Borowej.

d) *Na chóry szkolne.*

do wyboru:

1. Wszystkie pieśni ze śpiewnika Maszyńskiego „Polski Śpiewnik Szkolny“, Cz. IV.
2. Wszystkie pieśni ze śpiewnika Noskowskiego, do słów Konopnickiej, w układzie na chóry szkolne Hławiczki.
3. Pieśni ze śpiewnika: „75 pieśni marszowych“ w układzie Hławiczki.

Z funduszów oświaty pozaszkolnej winni Panowie Inspektorowie nabyć egzemplarze okazowe tych śpiewników, których nie zakupiono w roku ubiegłym.

Powyższy repertuar jest tak wszechstronnym, że akcję śpiewaczą należy w jego ramach zamknąć.

Pieśni, obowiązujące chóry zespołowe, będą śpiewane przez wszystkie chóry, biorące udział w „Święcie Pieśni". Chóry poszczególne wykonają ponadto 2—4 *pieśni dowolne* przez dyrygentów wybrane z powyższego zestawienia.

Pieśni będą wykonane à capella t. zn. bez akompanjamentu instrumentu. Należy zwracać uwagę, by utwory *nie były zbyt trudne*, dobieranie bowiem pieśni zbyt trudnych było głównym błędem dotychchasowej akcji. Natomiast opracowanie winno być staranne, z ładną wymową, cieniowaniem, dobrą rytmiką i prawidłowem akcentowaniem.

W odpowiednim czasie zostanie wydana instrukcja w sprawie organizacji „Święta pieśni".

Jeśliby zachodziła potrzeba udzielenia instrukcji w zakresie prowadzenia chórów, jest rzeczą możliwą wyjazd instruktorki śpiewu p. Gawrońskiej na powiatowe zjazdy dyrygentów. W czasie feryj wielkanocnych zostanie zorganizowany w Wilnie kilkudniowy kurs śpiewaczy, gdzie również będą udzielane wskazówki o zakresie planowej akcji śpiewaczej. Należy się również zainteresować okręgowym chórem nauczycielskim, chór ten będzie opracowywał szereg pieśni z powyższego repertuaru.

W związku z akcją śpiewaczą dyrekcje i kierownictwa szkół w tych miejscowościach, gdzie jest prowadzona akcja śpiewacza na terenie chórów ludowych względnie szkolnych z zamiarem wzięcia udziału w „Świętach Pieśni" względnie przynajmniej z zamiarem organizowania występu publicznego, nadesłać do Panów Inspektorów Szkolnych w danych powiatach zawiadomienie o pracy według następującego wzoru:

1. Szkoła . . . . .
2. Miejscowość, gmina i powiat . . . . .
3. Rok zorganizowania chóru . . . . .
4. Imię i nazwisko, zawód i wykształcenie muzyczne kierownika chóru . . . . .
5. Liczebność chóru—mężczyzn, kobiet . . . . .
6. Na ile głosów chór śpiewa . . . . .
7. Czy chór brał dotychczas udział w „Świętach Pieśni" . . . . . .
8. Jaki repertuar zamierza chór przygotować na „Święto Pieśni" (występ publiczny) . . . . .
9. Czy chór posiada własny lokal . . . . .

Na podstawie otrzymanych materjałów sporządzą Panowie Inspektorowie zestawienia szczegółowe i nadeślą do Kuratorjum do 15 stycznia 1932 roku.

143.

OKÓLNIK

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 16 października 1931 r. Mr. 0-33414/31

do Dyrekcyj i kierownictw szkół państwowych i prywatnych oraz Panów Inspektorów Szkolnych

w sprawie „Miesiąca Śląska".

Związek Obrony Kresów Zachodnich organizuje w listopadzie b. r. „Miesiąc Śląska", którego celem jest pogłębienie wśród najszerszych warstw społeczeństwa w kraju znajomości Śląska i jego znaczenia dla Polski oraz pobudzenia wyższego zainteresowania się sprawami tej prastarej ziemi piastowej.

W związku z „Miesiącem Śląska" zostanie przeprowadzona w listopadzie na terenie całej Rzeczypospolitej zakrojona na szerszą skalę akcja propagandowa w postaci akademji, przedstawień teatralnych, audycyj radjowych i t. d.

Ze względu na ogólno-państwowe znaczenie „Miesięca Śląska" zalecam Dyrekcjom, kierownictwom szkół oraz Panom Inspektorom Szkolnym i Nauczycielstwu współdziałanie przy jego organizacji.

Ponadto w Miesiącu tym należy urządzić we wszystkich szkołach pogadanki o Śląsku i jego znaczenia dla Polski, połączone w miarę możności z wyświetlaniem przezroczy.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) *K. Szelągowski*

144.

Ogłoszenia.

W sprawie wydawnictw.

Staraniem Komitetu Redakcyjnego monografji historycznej o Pierwszym Marszałku Polski, ukazało się trzecie wydanie książki „Józefowi Piłsudskiemu w hołdzie" p. t. „*Genjusz Niepodległości*", znacznie rozszerzone i uzupełnione.

Dzieło obejmuje z górą 200 wielkich stron druku bogato ilustrowanego, oraz szereg artykułów najwybitniejszych osób i autorów Polski Odrodzonej.

Ze względu na wielką wartość historyczną omawianego wydawnictwa i budzenie kultu wielkości i bohaterstwa w młodych pokoleniach Polaków, zaleca się powyższe wydawnictwo do bibljotek szkolnych.

Cena dzieła jest jednolita i wynosi 35 złotych. Konto P. K. O. 101.541

Adres Komitetu Redakcyjnego monografji historycznej „Genjusz Niepodległości"— Lwów. ul. Krupiarska 1.2a II p.— do którego należy kierować zamówienia.

Nr. 0 27827/31.

W opracowaniu Dr. Zygmunta Kukulskiego ukazała się książka p. t. *Źródła do dziejów wychowania i szkolnictwa w Polsce z doby Izby Edukacji Publicznej 1807—1912.*

Cena księgarska za egzemplarz, wynosi zł. 25, przy zamówieniu bezpośrednio w Towarzystwie Przyjaciół Nauk w Lublinie i wpłaceniu na konto Towarzystwa w P. K. O. Nr. 64559 zł. 20, wraz z kosztami przesyłki niepoleconej.

Adres — Towarzystwo Przyjaciół nauk w Lublinie — ul. Bernardyńska 14.

Nr. 0-28050/31

Nakładem Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego w Łodzi ukazała się książka p. t. „*Z Zagadnień Wychowawczych*" zawierająca referaty, wygłoszone na konferencjach dyrektorów szkół Okręgu Szkolnego Łódzkiego w roku 1930/31.

Cena egzemplarza wynosi 6 zł.

Zamówienia na książki przyjmuje Administracja Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego. Konto P.K.O. Nr. 65312.

Nr. O-30729/31.

Kuratorjum zwraca uwagę, że z dniem 1 listopada roku bieżącego zacznie wychodzić nakładem firmy „M. Arct" w Warszawie w zeszytach miesięcznych zbiorowy podręcznik p. t. „*Higjena Szkolna*". Dzieło to jest przeznaczone dla kierowników szkół, nauczycieli i lekarzy szkolnych. Pierwsze wydanie zostało polecone do bibljotek i czytelni szkolnych przez Ministerstwo i nagrodzone na konkursie im. Piramowicza przez Warszawskie Towarzystwo Lekarskie. Wydanie drugie będzie znacznie rozszerzone i bogato ilustrowane.

Redaktorem dzieła jest naczelny wizytator higjeny szkolnej w Ministerstwie dr. Stanisław Kopczyński, a współpracownikami — znani specjaliści od poszczególnych dziedzin tej ważnej gałęzi wiedzy.

Dogodne warunki przedpłaty ułatwią szkołom nabywanie tego dzieła.

W sprawie kina objazdowego Zjednoczenie Pracowników Niewidomych R. P.

Na zasadzie pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 2 października 1931 r. Nr. I. Prez. 7159/31, Kuratorjum poleca uwadze i pomocy Dyrekcyj i Kierownictw szkół oraz Panów Inspektorów Szkolnych działalność kina objazdowego, wyświetlającego filmy naukowe i działające z ramienia i na rzecz Zjednoczenia Pracowników Niewidomych Rzeczypospolitej Polskiej.

Kino wyświetla filmy „Kraina Baśni i Cudów — Indostan", „Berno", „Pośród dzikich i dzikich zwierząt"

Dochód z powyższej imprezy przeznaczony jest na warsztaty pracy dla niewidomych.

Cena biletów nie może przekraczać 50 groszy.

Nr. 0.32843/31

145.

Ruch służbowy.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego.

Minister W. R. i O. P. przeniósł:

Eugenjusza Balińskiego, okręgowego wizytatora szkół w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego, z dniem 1 listopada 1931 roku na własną prośbę na równorzędne stanowisko do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego (Nr. R. P. 7236/31).

Min. W. R. i O. P. przeniósł w stan spoczynku:

Jana Bobkę, naczelnika wydziału w stanie nieczynnym w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego, z dniem 31 października 1931 roku (Nr. R. P. 2148-31).

Szkolnictwo powszechne.

Mianowani z dniem 1-IX 1931 roku:

1. Jan Rekść, naucz. 1 kl. publ. szkoły powsz. w Traczunach pow. święciańskiego.

2. Ks. Antoni Mańtuszyk, naucz. religji w Gierwiatach.

Mianowani z dniem 1-X 1931 roku:

1. Praskowja Otcecka, naucz. 2 kl. publ. szkoły powsz. w Jerumińczach pow. lidzkiego.

2. Józef Sobol, naucz. 1 kl. publ. szkoły powsz. w Jankowiczach pow. stołpeckiego.

3. Cywja Nabożna, naucz. 7 klasy publicznej szkoły powszechnej w Wilnie.

4. Jerzy-Mieczysław Sendorski, naucz. 1 kl. publ. szk. powsz. Wielkim Borze pow. mołodeckiego.

5. Drejza Długinówna, naucz. szkoły powszechnej Nr. 5 w Baranowiczach.

6. Chaja Kłuptówna, naucz. szkoły powszechnej w Słonimie.

7. Jadwiga Draczówna, naucz. 7 kl. szkoły powsz. Nr. 5 w Wilnie.

8. Helena Sperska, naucz. szkoły powsz. w Dejnowie Jaszunskim pow. wileńskiego.

9. Witold Budrewicz, nauczyc. szkoły powszechnej w Podhajnie.

10. Marja Mysliborska, naucz. szkoły powszechnej w Zadzużeji pow. stołpeckiego.

11. Matrona Popowówna, naucz. 5 kl. szkoły powszechnej Nr. 12 w Wilnie.

12. Ks. Adolf Jaroszka, naucz. religji publ. szkoły powszechnej w Rakonie.

13. Michał Paszkiewicz, naucz. szkoły powsz. w Bieluncach pow. lidzkiego.

14, Edward Maciulis, naucz. szkoły powszechnej w Połuszu gm. kołtyniańska.

15. Leon Bowszys, naucz. szkoły powszechnej w Babianach pow. święciańskiego.

16. Wiktor Łariczenko, naucz. szkoły powszechnej w Podzitnie pow. lidzkiego.

17. Teofila Pietkiewiczówna, naucz. szkoły powszechnej w Starych Daugieliszkach pow. święciańskiego.

18. Helena Ostrowska, naucz. szkoły powszechnej w Żydelach pow. święciańskiego.

19. Stanisław Sankowski, naucz. szkoły powszechnej w Bieluncach pow. lidzkiego.

Mianowani z dniem 16-X 1931 roku:

1. Kazimierz Taraszkiewicz-Sirocki, naucz. szkoły powsz. Nr. 4 w Lidzie.

2. Albert Klimowicz, naucz. szkoły powszechnej w Wołożynie.

3. Józef Sziminowicz, naucz. szkoły powszechnej w Hankowiczach pow. wołożyński.

4. Helena - Janina Sienkiewiczówna, naucz. szkoły powszechnej w Gaściewowiczach pow. baranowickiego.

5. Marja Zenkówna, naucz. szkoły powszechnej w Popowszczyźnie pow. wileńskiego.

6 Aleksander Kijek, naucz. szkoły powszechnej w Olchowcach pow. baranowickiego.

7. Józef Trybuchowski, naucz. szkoły powszechnej w Pietkiewiczach pow. nieświeskiego.

8. Jadwiga Sawicka, naucz. szkoły powszechnej w Slipkach pow. wilejskiego.

9. Piotr Mucha, naucz. szkoły powszechnej w Ługowie pow. wilejskiego.

10. Grzegorz Sienkowski, naucz. szkoły powszechnej w Pasiekach Machowskich pow. wilejskiego.

11. Józef Maścianica, naucz. szkoły powszechnej w Dmitrówce pow. wileńskiego.

12. Michał Wołudzki, naucz. szkoły powszechnej w Skorynkach pow. baranowickiego.

13. Adam Dmowski, naucz. szkoły powszechnej Pienczynie pow. nowogródzkiego.

14. Antoni Masiewicz, naucz. szkoły powszechnej w Kareniczach pow. lidzkiego.

15. Bronisław Dzienidowicz, naucz. 1 kl. publ. szkoły powszechnej w Wołeskach pow. mołodeczańskiego.

16. Jan Hładki, naucz. publ. szkoły powszechnej w Kapaczach pow. mołodeczańskiego.

Mianowani z dniem 1. XI. 1931 r.

1) Szynkowski Paweł, naucz. publ. szk. powsz. w Możejkach pow. lidzkiego.

2) Morozkówna Olga, naucz. publ szk. powsz. w Koleśnikach pow. lidzkiego.

3) Panawa Wacław, naucz. publ. szk. powsz. w Starych Druskienikach.

4) Milhamanowicz Dawid, naucz. publ. szk. powsz. w Iwju, pow. lidzkiego.

5) Prewysz-Kwintówna Zofja, naucz. publ. szk. powsz. w Świackiewiczach, pow. lidzkiego.

6) Muraszkówna Alicja, naucz. publ. szk. powsz. w Horodyszczach, pow. lidzkiego.

7) Toczony Józef, naucz. publ. szk. powsz. w Podzitwie, pow. lidzkiego.

8) Homicz Adam, naucz. publ. szk. powsz. w Horodzkach, pow. wołożyńskiego.

9) Jackiewicz Sergjusz, naucz. publ. szk. powsz. w Lipniszkach, pow. lidzkiego.

Przeniesieni na własną prośbę z dniem 1. IX. 1931 r.

1) Marmajewski Michał, naucz. szk. powsz. w Klepaczach, pow. Słonim na stanowisko równorzędne w Choroszewiczach tegoż powiatu.

2) Micek Antoni, naucz. szk. powsz. w Boczkienikach, pow. Święciany na równorzędne stanowisko w Mielegianach tegoż powiatu.

3) Bogdańska Sabina, naucz. szk. powsz. Nr. 8 w Wilnie, na stanowisko równorzędne do szkoły Nr. 34 w Wilnie.

4) Krzysztoforska Anna, naucz. szk. powsz. w Maciulanach, pow. oszmiańskiego na równorzędne stanowisko w Dobrzyniu, pow. święciańskiego.

5) Gabrylówna Katarzyna, naucz. szk. powsz. w Litwianach, pow, święciańskiego, na stanowisko równorzędne w Makanach, pow. nieświeskiego.

6) Jaworska Marja, naucz. szk. powsz. w Linkowszczyznie pow. brasławskiego na stanowisko równorzędne w Gudziniętach, pow. wołożyńskiego.

7) Urnańska Helena, naucz. szk. powsz. w Filipowiczach, pow. święciańskiego, na stanowisko równorzędne w Hruzdowie, pow. mołodeckiego.

8) Łozińska Janina, naucz. szk. powsz. w Trakiszkach, pow, brasławskiego, na stanowisko równorzędne w Czarnym Borze, pow. wileńsko-trockiego.

9) Kosuta Stanisław, naucz. szk. powsz. w Leonpolu pow. brasławskiego, na stanowisko równorzędne w Karniutkach, pow. mołodeckiego.

10) Trościankowa Marja, naucz. szk. powsz. w Saternikach, pow. wileńskiego na stanowisko równorzędne w Chomsku pow. drohickiego.

11) Kutyława Elżbieta, naucz. szk. powsz. Nr. 5 w Wilnie na równorzędne stanowisko do szkoły Nr. 20 w Wilnie.

12) Śliskówna Zofja, naucz. szk. powsz. w Chożonie pow. mołodeckiego, na stanowisko równorzędne w Sumiewiczach, pow. dziśnieńskiego.

13) Wolszczak Jan, naucz. szk. powsz. w Suporaśnej Słobodzie, na stanowisko kierownika 2 kl. szk. powsz. w Rudzie Kameralnej pow. brzeskiego.

14) Gryglewska Halina, naucz. szk. powsz. Nr. 27 w Wilnie, na równorzędne stanowisko do Głębokiego.

15) Makarska Regina, naucz. szk. powsz. w Głębokiem na stanowisko równorzędne do szk. Nr. 27 w Wilnie.

16) Elsterowa Marja, naucz. szk. powsz. w Sidorowcach pow. mołodeckiego, na stanowisko równorzędne do Chołekle tegoż powiatu.

17) Elster Walerjan, naucz. szk. powsz. w Sidorowcach pow. mołodeckiego, na stanowisko równorzędne do Chołeklek, tegoż powiatu.

18) Gołębiowska Marja, naucz. szk. powsz. w Popkach, pow. dziśnieńskiego, na stanowisko równorzędne do Prozorok. tegoż powiatu.

19) Trybusiewicz Kazimierz, naucz. szk. powsz. w Lulatyczach, pow. nowogródzkiego, na stanowisko równorzędne do szkoły Nr. 2 dla dzieci umysłowo upośledzonych w Wilnie.

20) Sołtysówna Żofja, naucz. szk. powsz. w Nachiewiczach pow. lidzkiego, na stanowisko równorzędne do Lebiedziewa, pow. mołodeckiego.

Część nieurzędowa.

SPRAWOZDANIE

z działalności Przychodni Szkolnej I oddziału szkolnego dla dzieci z wadami mowy i głosu w Wilnie za rok szk. 1930/31.

Leczenie dzieci z wadami mowy i głosu ze szkół m. Wilna odbywało się w:

1. Przychodni Szkolnej (Wielka 3),
2. Poradni fonologicznej przy Klinice Uszno-gardlanej U. S. B.,

3. Klasie Specjalnej dla dzieci z wadami mowy i głosu przy szkole powszechnej Nr. 3.

Większość dziatwy leczyła się w Przychodni szkolnej.

Z Poradni Klinicznej korzystały dzieci mieszkające w pobliżu Kliniki na Antokolu, albo też dzieci wymagające do swego badania i leczenia zastosowania specjalnych przyrządów, których nie posiada przychodnia szkolna.

Wszystkiego dzieci było przyjęto — 2175, pierwszorazowych — 521 i powtórnych 1654.

Według wad mowy podział pierwszorazowych przedstawia się jak następuje:

jąkanie	110
szeplenienie	204
łełanie	48
reranie	43
wadliwe wymawianie G i K	9
mowa nosowa	31
chrypka czynnościowa	28

Przeważna część dzieci szepleniących, oraz dotkniętych innemi lżejszemi cierpieniami mowy została wyleczona.

W myśl nakreślonego programu walki z wadami mowy na terenie szkół miasta Wilna w marcu r. b. powstał I-szy oddział szkoły dla dzieci z wadami mowy i głosu przy szkole powszechnej Nr. 3. W tej klasie dzieci przechodzą program normalnych szkół powszechnych. Podczas wszystkich lekcyj jak również podczas specjelnych lekcyj fonologicznych przeprowadza się ćwiczenia fonologiczne i odbywa się leczenie wad mowy i głosu. Leczenie to jest stale kontrolowane przez lekarza specjalistę tak w samej szkole jak i w przychodni szkolnej, dokąd wszystkie dzieci z oddziału specjalnego są kierowane 2 razy na miesiąc.

Na oddział specjalny zakwalifikowano 29 najbardziej wymagających leczenia dzieci — 19 dziewcząt i 10 chłopców z pierwszych oddziałów szkół powszechnych Nr. Nr. 3 i 17.

Podział dzieci oddziału specjalnego według wad mowy:

szeplenienie ogólne	9
szeplenienie międzyzębowe	5
szeplenienie boczne	7
bełkotanie ogólne z jąkaniem	3
łełanie	1
reranie	1
mowa nosowa	1
chrypka czynnościowa	2

Pomimo krótkiego czasu istnienia oddziału specjalnego wyniki leczenia wad mowy są już widoczne. 12 dzieci zostały zupełnie wyle-

czone i w roku bieżącym powróciły do swych klas normalnych. 13 dzieci wykazały bardzo znaczną poprawę mowy. Jednocześnie z poprawą mowy dało się zauważyć u dzieci większe postępy w nauce i lepszą uwagę. Po skończonych lekcjach na oddziale specjalnym nauczycielka tego oddziału koreguje mowę innych dzieci z tej samej jako też i z sąsiednich szkół. W tym celu dzieci przychodzą parę razy tygodniowo w oznaczonym czasie.

Od marca roku bieżącego do feryj letnich nauczycielka oddziału specjalnego zbadała co do wad wymowy 296 dzieci z pierwszych oddziałów szkół powszechnych Nr. Nr. 1, 5, 19 i 37. Z tej liczby zostało zarejestrowane 68 dzieci z różnego nasilenia wadami mowy — co wynosi 23 proc.

W roku bieżącym akcja leczenia wad mowy i głosu prowadzi się nadal w tym samym zakresie.

SPRAWOZDANIE

z działalności Stacji Szkolnej Wileńskiego Towarzystwa Przeciwgruźliczego za czas od 1.III.31 do 31.VIII.31 r.

W związku z okólnikiem Dz. Urz. Kuratorjum O. S. W. Nr. 3/1931, Stacja szkolna Wileńskiego Towarzystwa Przeciwgruźliczego podaje następujące sprawozdanie:

I. Podlegało obserwacji na Stacji Szkolnej W. T. P.—880 uczniów, z nich na obserwacji stałej z powodu:

1. gruźlicy płuc w okresie udzielającym się	11
2. „ „ „ nieudzielającym się . . .	44
3. czynnej gruźlicy gruczołów	265
4. gruźliczych schorzeń opłucnej	66
	386

II. Podlegało obserwacji okresowej z powodu:

5. „styczności"	81
6. spraw gruźliczych nieczynnych oraz podejrzanych o gruźlicę	274
	355

III. Odesłano na obserwację do lekarzy szkolnych . 139

W tymże okresie dokonano wywiadów domowych przez higjenistki T-wa 139.

W celach djagnostycznych prócz dokładnego badania lekarskiego fizykalnego stosowano badanie plwocin w 311 przypadkach, badanie krwi w 427 przypadkach; prześwietlono promieniami Rentgena w 789; dokonano prób tuberkulinowych 515.

Dla nawiązania ściślejszej współpracy i należytego traktowania po-

szczególnych przypadków z lekarzami szkolnymi Stacja wyjaśnia co następuje:

1. uczniowie z gruźlicą płuc w okresie udzielającym się jako wymagające izolacji i specjalnego leczenia winny opuścić szkołę;
2. stałej obserwacji na stacji będą podlegali uczniowie z czynną gruźlicą;
   a) płuc w okresie nieudzielającym się,
   b) gruczołów chłonnych,
   c) schorzeń opłucnej.

Powyżsi uczniowie mogą uczęszczać do szkoły o ile stan zdrowia pozwala im na to. Lekarze szkolni mają na specjalnej ewidencji tę grupę chorych i okresowo raz na 2—4 tygodnie kierują na stację.

3. Obserwacji okresowej podlegają uczniowie z powodu:
   a) styczności z gruźlicą udzielającą się, a więc zagrożeni gruźlicą,
   b) spraw gruźliczych nieczynnych,
   c) podejrzenia o gruźlicę wogóle.

Lekarze szkolni uczniów tej grupy kierują na Stację okresowo—raz na 1—3 miesiące.

4. Uczniowie przysłani przez lekarzy szkolnych, a u których badania stacyjne nie stwierdziły na razie potrzeby obserwacji na Stacji, są odsyłani na dalszą obserwację do lekarzy szkolnych. W miarę potrzeby lekarze szkolni kierują ich ponownie na Stację.

Zapisy na Stacji (Wilno, Żeligowskiego 1-16) trwają od godz. 11 do 12. Przyjęcia bezpłatne.

W sprawie szczepień przeciwbłoniczych.

W ostatnich latach obserwuje się zagranicą jak również i w Polsce stały przyrost przypadków błonicy (dyfterytu). Jedynie w Ameryce występuje spadek ilości zachorowań na błonicę, a to dzięki zastosowaniu nowej metody zwalczania tej choroby. Walka z błonicą w odróżnieniu do innych chorób zakaźnych jest niezwykle utrudnioną z tego powodu, że mamy w niej doczynienia z nosicielstwem. Polega ono na tem, że pewne jednostki, nawet zdrowe mogą w swej jamie nasowo-gardłowej zawierać zarazki błonicy i zakażać niemi otoczenie. Ilość tego rodzaju nosicieli rozsiewających błonicę jest bardzo wielka. Nic więc dziwnego, że w tych warunkach stosowanie zwykłych środków zapobiegawczych używanych przy zwalczaniu innych chorób zakaźnych jak odosobnienie ludzi niebezpiecznych i dezynfekcja środowiska nie mogą tu być użyte. I chociaż zastosowanie t. zw. surowicy odpornościowej przeciwko błonicy pozwoliło obniżyć jej śmiertelność niemal 10-krotnie, to jednak, ze względu na krótkotrwałość tej odporności nie zmniejszyło ono ilości zachorowań na błonicę. Wobec tego zaczęto poszukiwać innych bardziej skutecznych środków zwalczania tej choroby. Już w roku 1906 wynaleziono specjalną szczepionkę przeciwbłoniczą, która posiadając na razie pewne braki, z czasem była stopniowo ulepszaną i w rezultacie w roku 1923 została udoskonaloną i w postaci t. zw. anatoksyny błoniczej zyskała sobie bardzo szerokie rozpowszechnienie. Metodą tą zaszczepiono dotychczas kilka miljonów dzieci osiągając bardzo pomyślne rezultaty.

Podstawową zaletą jej jest to, że stosowana wśród dzieci zdrowych, czyni je odpornemi przeciwko błonicy na całe życie. Ponieważ jednak pewna ilość dzieci samoistnie, nie chorując na błonicę nabywa przeciwko niej odporności, przeto przed szczepieniem wykonuje się u dzieci t. zw. odczyn Schicka, który pozwala określić, które z dzieci są na błonicę wrażliwe i mogą z łatwością na nią zachorować. Te właśnie dzieci winny być szczepione. Samo szczepienie polega na trzykrotnym zastrzyknięciu podskórnie wzmiankowanej wyżej anatoksyny błoniczej. Najczęściej po zastrzyknięciu dziecko nie reaguje nań zupełnie, rzadziej w 5 do 8% przypadków występuje zaczerwienienie w okolicy zastrzyku, niekiedy bolesność i nieznaczny obrzęk, względnie jeszcze rzadziej podniesienie się ciepłoty ciała. Jednakże wszystkie te objawy po 1—2 dniach znikają bez śladu.

Dane powyższe przyczyniły się do bardzo szybkiego rozpowszechnienia tej nowej metody zwalczania błonicy. Wykazała ona już obecnie świetne rezultaty w szczególności w Ameryce i Francji, gdzie stosowana jest na szeroką skalę.

W Polsce próby stosowania szczepionki datują się od roku 1922. Jednakże dopiero w ostatnich 2 latach ze względu na zastraszający przyrost przypadków błonic zaczęto organizować systematyczną akcję jej zwalczania. We wszystkich większych miastach Polski na czele z Warszawą, zorganizowano specjalne komitety zwalczania błonicy. Podobny komitet składający się z przedstawicieli zainteresowanych czynników (Uniwersytetu, Magistratu m. Wilna, Kasy Chorych, Państwowego Zakładu Higjeny, Kuratorjum Szkolnego i t. p.) powstał na początku roku bieżącego w Wilnie przy Wydziale Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego. Komitet w pierwszym rzędzie zajął się przeszczepieniem zakładów zamkniętych (żłobki, schroniska, bursy) co wykonała specjalna kolumna szczepienna oraz uruchomił dwa punkty szczepienne dla osób zgłaszających się prywatnie. Przy klinice dziecięcej U. S. B. i przy Ośrodku Zdrowia). W okresie od 1-go maja do 15 lipca wykonano 888 badań na odczyn Schicka w 25 zakładach zamkniętych i 2 przedszkolach miejskich, przyczem znaleziono 272 dzieci wrażliwych na błonicę. Dzieci te podano szczepieniu. Wśród 115 dzieci skontrolowanych następnie odczynem Schicka po szczepieniu, stwierdzono 107 dzieci wykazujących obecnie odporność przeciwko błonicy. Uzyskano przeto tą metodą 93% uodpornienia.

OGŁOSZENIE

w sprawie zamiany posady.

Będąc nauczycielką publicznej szkoły powszechnej w Poznaniu, zamienię się na takąż posadę w Okręgu Szkolnym Wileńskim. Szczegółowe dane dotyczące warunków pracy oraz kwalifikacyj osoby zgłaszającej się na zamianę należy kierować pod moim adresem; Poznań, ulica Patrona Jacawskiego 17 m. 12. Zofja Pawłowska.

Druk. „Lux", Wilno